

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **SKI CENTRUM Kordíky spol. s r. o.**, so sídlom Kordíky 155, Tajov, IČO: X., *zastúpenému Advokátskou kanceláriou Kašuba, spol. s r. o.*, so sídlom Horná 41, P. O. Box 60, Banská Bystrica, proti žalovanému **Krajskému stavebnému úradu v Banskej Bystrici**, so sídlom Nám. Ľ. Štúra 1, Banská Bystrica, o preskúmanie rozhodnutia a postupu žalovaného č. KSUBB-2011-4/4-1: OŠSS Bi z 01. februára 2011 vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 24S/22/2011, o návrhu na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici doc. JUDr. M., PhD., JUDr. A., JUDr. M., JUDr. D., JUDr. J., Ľ., JUDr. J., JUDr. J., JUDr. E., Mgr. I., JUDr. Z., JUDr. Ing. J., PhD., JUDr. D., Š., JUDr. M., JUDr. F., JUDr. M., JUDr. P., Mgr. E., JUDr. M., PhD., JUDr. J., Mgr. J., JUDr. O., Mgr. Š., JUDr. I., JUDr. A., JUDr. J., Mgr. A., JUDr. J., Mgr. R., JUDr. J., JUDr. J., JUDr. P., Mgr. J., JUDr. J., JUDr. PhD. Ľ., JUDr. S., JUDr. D., JUDr. E., JUDr. A., JUDr. D., JUDr. E. a JUDr. M., **n i e s ú vylúčení** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 24S/22/2011.

Sudkyňa Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. J. **j e vylúčená** z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

O d ô v o d n e n i e :

V hore označenej veci podal žalobca dňa 08.03.2011 na Krajský súd v Banskej Bystrici žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 01.02.2010 (správne 2011) č. KSUBB-2011-4/4-1: OŠSS Bi, ako aj rozhodnutia Obce Kordíky z 02.11.2010 Oc.ú.-401/2010/PM, ktorým boli zastavené všetky stavebné práce uskutočňované žalobcom na stavbe „Oplotenie pozemku“ na pozemku parc. K., 1087/49,

1087/32 v k. ú. Kordíky, pričom žalovaný odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu obce zamietol a jej rozhodnutie potvrdil.

Z obsahu pripojeného spisového materiálu vyplynulo, že účastníkmi konania pred stavebnými orgánmi boli aj P. a JUDr. P. – manžel predsedníčky senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. J..

Dňa 17.04.2012 predsedníčka senátu 24S JUDr. A., predložila spis na rozhodnutie podľa § 15 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) predsedovi krajského súdu z dôvodov, že v predmetnej veci sú podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkom konania č. k. 24S/22/2011 účastníci správneho JUDr. P. a JUDr. J., bytom K., pretože sú spoluvlastníkmi v podiele 1/1 pozemku parc. č. X. v k. ú. Kordíky zapísaného na LV č. X. susediaceho s pozemkom stavebníka (žalobcu) s poukazom na ustanovenie §59 ods. 1 písm. b/ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, pričom JUDr. J. – sudkyňa Krajského súdu v Banskej Bystrici je jej dlhoročná kolegyňa, s ktorou je v priateľskom vzťahu a v priateľskom vzťahu je aj s jej manželom JUDr. P..

Uvedenú skutočnosť považuje JUDr. A. za takú, pre ktorú je podľa § 14 OSP vylúčená z prejednávania veci, v ktorej sú manželia H. účastníkmi konania, pretože by mohli vzniknúť pochybnosti o jej nezaujatosti. Súhlasila s pridelením veci inému sudcovi, resp. senátu.

Ostatní sudcovi Krajského súdu v Banskej Bystrici s výnimkou JUDr. I. a JUDr. J., ktorí vo svojom písomnom vyjadrení uviedli, že nie sú zaujatí, a JUDr. M., ktorá má prerušený výkon funkcie sudcu, sa vyjadrili tak, že vo veci sa cítia byť zaujatí s ohľadom na to, že JUDr. P. a JUDr. J. osobne poznajú ako kolegov, tykajú si s nimi a sú s nimi v priateľskom vzťahu.

JUDr. J. sa nevyjadrila.

Krajský súd v Banskej Bystrici v súlade s § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1 OSP predložil vec na rozhodnutie o vylúčení sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, spis došiel súdu dňa 27.04.2012.

Podľa § 14 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom § 14 ods. 1 OSP je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania.

Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností - objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Preto pre vylúčenie sudcu z prejednania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci, a rovnako je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci.

Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietáhov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 citovaného zákona v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti

výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok.

Nestranný je sudca, u ktorého nie sú pochybnosti o jeho nezaujatosti so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom a súčasne sa nepodieľal na rozhodovaní vo veci v niektorom inštančnom stupni. Rozhodovaním sa rozumie účasť na hlasovaní alebo inom spôsobe účasti na prijímaní rozhodnutia vo veci samej (samosudca), ako aj na rozhodnutiach, ktoré pripravujú skutkový a právny základ na rozhodnutie vo veci samej. Základom na záver o nevyhnutnosti vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je pochybnosť o jeho nezaujatosti.

Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 14 ods. 1 OSP konštruuje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že *„obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“*. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

Ako je už spomenuté vyššie, sudcov pomer k účastníkom alebo ich zástupcom môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti.

V danej veci nemožno opomenúť, že väčšina z namietajúcich sa sudcov uviedla ako dôvod svojej zaujatosti pomer k účastníkovi správneho konania JUDr. Petrovi Hullovi a jeho manželke – sudkyňi Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorá však účastníčkou správneho konania nebola a ani jeden z menovaných sa doposiaľ ani nestal účastníkom súdneho preskúmvacieho konania, nakoľko uznesenie podľa § 250 ods. 1 veta druhá OSP, podľa ktorého *súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté*, doteraz súdom vydané nebolo, keď navyše pribratie účastníkov správneho konania do konania pred správnym súdom prichádza do úvahy iba pre prípad, ak by jeho práva a povinnosti mohli byť dotknuté zrušením správneho rozhodnutia.

Väčšina z namietajúcich sudcov tiež neuviedla, čo im konkrétne bráni v rozhodnutí predmetnej veci, nakoľko samotná formulácie „JUDr. P. a JUDr. J. sú mojimi kolegami“, „tykám si s nimi“, či „som s nimi v priateľskom vzťahu“, nezodpovedá zákonnej požiadavke uvedenej v § 14 ods. 1 OSP, a to najmä s prihliadnutím na ustanovenie § 25 ods. 1 zákona o sudcoch a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Okolnosť, že sudcovia sa navzájom (ako kolegovia) poznajú a pravidelne sa stretávajú na pracovisku, nemôže byť (bez ďalšieho) dôvodom pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Vzťahy sudcov navzájom sú vo všeobecnosti neutrálne, budované na princípoch profesionálnej spolupráce, riešenia obdobných pracovných úloh a problémov. Takéto kolegiálne vzťahy sudcov nemožno bez ďalšieho považovať za okolnosť vzbudzujúcu pochybnosti o ich nezaujatosti. Jedine v prípade, kedy vzájomný vzťah presiahne takto chápaný profesionálny rámec a nadobúda charakter bližšieho osobného vzťahu (rodinného, priateľského a pod.), možno o tejto okolnosti uvažovať ako o dôvode pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Je však nutné, aby táto okolnosť bola nielen konštatovaná, ale aj skutkovo vymedzená, preto aj napríklad tvrdenie o priateľskom pomere

treba konkretizovať. Až v takomto prípade môže vykazovať právne významné znaky z hľadiska § 14 ods. 1 OSP; o takýto prípad však v prejednávanej veci nejde.

Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 01.10.1982).

Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t. j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „*absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci*“.

Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „*sine ira et studio*“, teda nezávisle a nestranne.

Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť ani subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravidla motivované tým, že súd nekoná a nerozhoduje podľa jeho predstáv. Takéto hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania nepatrí účastníkovi konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu.

I keď zákon v § 14 ods. 1 OSP spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci *Delcourt v. Belgicko*, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 OSP predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. *Saraiva de Carvalho proti Portugalsku*, 1994, *Gautrin a ďalší proti Francúzsku*, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať (II ÚS 105/01, *Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR*, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by bola z hľadiska § 14 ods. 1 OSP relevantná, a ani z vyjadrení uvedených sudcov, ktorým vec podľa rozvrhu práce pripadla na rozhodnutie ani ostatných sudcov, nevyplývajú žiadne zákonné dôvody pre ich vylúčenie (s výnimkou predsedníčky senátu JUDr. J.), rozhodol podľa ustanovenia § 16 ods. 1 druhá veta OSP tak, že označení sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Objektívne dôvody pre vylúčenie z pojednania a rozhodovania danej veci sú dané iba u predsedníčky senátu JUDr. J. ako manželky účastníka správneho konania, a to pre jej bezprostredný pomer k veci.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

P o u č e n i e : P r o t i t o m u t o u z n e s e n i u n i e j e p r í p u s t n ý o p r a v n ý p r o s t r i e d o k .

V Bratislave 03. mája 2012

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Petra Slezáková